

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут права
Кафедра спеціальних юридичних дисциплін

Програма
кваліфікаційного екзамену для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною
програмою «Право» спеціальності 081 «Право» денної та
заочної форми навчання
(Цивільно-правовий напрям)

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННІ права
Протокол №5 від 21 лютого 2020

Рівне- 2020

Розробник:

Міщук Інна Володимирівна

Програма кваліфікаційного екзамену для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 081 «Право» денної та заочної форми навчання складена відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 “Право” галузі знань 08 “Право” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Кваліфікаційний іспит містить в собі атестаційні завдання, які дозволяють визначити рівень якості освітньої та професійної підготовки здобувачів вищої освіти.

Іспит проводиться із використанням інформаційних технологій та участю представників Навчально-наукового незалежного центру оцінювання НУВГП.

Інформаційною базою формування засобів підсумкового контролю є змістові модулі навчальних дисциплін які виносяться на підсумкову державну атестацію.

Кваліфікаційний іспит містить в собі тестові завдання трьох рівнів складності набір яких в межах варіанту визначається комп’ютерною програмою в системі Moodle.

Загальна кількість питань становить 300, з яких 70% - питання першого рівня складності, 20% - другого рівня складності, 10% - питання третього рівня складності.

Програма комплексного кваліфікаційного іспиту

Навчальна дисципліна “Теорія держави і права”

Предмет, метод та функції теорії держави та права.

Предмет теорії держави та права. Методологічне значення теорії держави та права. Загальнотеоретична юридична наука в Україні.

Поняття, походження, основні функції держави. Поняття держави, її соціальна цінність. Походження держави. Загальне і особливе в походженні держави. Розвиток держави, її історичні типи. Ознаки, що відрізняють державу від інших організацій суспільства.

Правова держава та її основні ознаки. Правова держава і громадянське суспільство. Поняття функцій держави. Взаємозв'язок і взаємозалежність функцій держави, їх розвиток на різних етапах розвитку держави. Класифікація функцій держави. Внутрішні функції держави

Форми держави. Поняття форми держави. Форма правління. Монархічна та республіканська форма правління. Їх види і основні риси. Поняття і види форм державного устрою. Унітарна держава, федерація, конфедерація, імперія, їх основні ознаки і особливості. Поняття державно-правового режиму. Його співвідношення з формою правління, формою державного устрою. Види державно-правових режимів. Особливості елементів форм Української держави.

Механізм та функції держави. Поняття механізму держави. Механізм держави як система державних організацій. Державні організації: поняття, основні ознаки, види. Поняття державного апарату, його співвідношення з механізмом держави. Принцип розподілу влад і структура державного апарату. Законодавча, виконавча і судова влади, їх соціальне призначення, основи організації і взаємодії. Вимоги до державного апарату в умовах демократичної правової держави.

Громадянське суспільство. Історія розвитку поняття громадянського суспільства. Поняття та ознаки громадянського суспільства. Поняття і ознаки правової держави. Співвідношення громадянського суспільства і

правової держави. Основні напрямки формування громадянського суспільства і правової держави в Україні.

Поняття, походження та розвиток права. Поняття права, його соціальна цінність. Право як нормативний регулятор суспільних відносин. Історичні типи права. Функції права. Спеціально-юридичні функції права. Право і управління. Правові форми діяльності держави. Право і державний примус.

Об'єктивне та суб'єктивне право: поняття, ознаки, принципи, структура.

Поняття права, його відмінні ознаки. Різноманітність визначень права. Об'єктивне право. Сутність, зміст, структура і соціальна цінність об'єктивного права. Право і закон. Принципи права: загально правові, міжгалузеві, галузеві, принципи інститутів права, їх характеристика. Структура та форми права. Ознаки суб'єктивного юридичного права. Ознаки суб'єктивного юридичного обов'язку.

Правоутворення та форми права. Поняття правоутворення. Правотворчість як особлива форма соціального управління. Суб'єкти, принципи і стадії правотворчості. Правотворчість і юридична техніка. Поняття і види форм (джерел) права, їх особливості. Нормативно-правовий акт як основна форма (джерело) права. Дія нормативно-правових актів у часі, просторі та по колу осіб.

Система права та система законодавства. Норма права, правовий інститут, підгалузь права, галузь права, правовий комплекс як основні структурні елементи системи права; їх характеристика. Основи і принципи побудови і функціонування системи права. Предмет і метод правового регулювання як основи розподілу права на галузі і інститути права. Поняття і зміст системи законодавства, її співвідношення з системою права. Система законодавства України. Систематизація нормативних актів. Кодифікація і інкорпорація.

Форми реалізації права. Поняття, форми реалізації норм права. Методи забезпечення реалізації норм права. Виконання як форма реалізації норм права. Використання як форма реалізації норм права. Дотримання як форма реалізації норм права. Соціальний і правовий зміст

реалізації норм права. Правовідносини та юридична відповідальність.

Поняття і основні риси правових відносин. Види правовідносин і критерії їх класифікації. Склад і зміст правовідносин. Поняття і види суб'єктів правовідносин.

Правосуб'єктність: правоздатність, дієздатність, деліктоздатність. Поняття та види суб'єктів правовідносин. Поняття та види об'єктів правовідносин. Юридичні факти: поняття і класифікація. Юридична відповідальність: поняття, ознаки. Види юридичної відповідальності. Підстави притягнення та звільнення від юридичної відповідальності.

Навчальна дисципліна “Цивільне право”

Поняття цивільного права та предмет його регулювання. Функції цивільного права. Основні принципи цивільного права. Загальна характеристика Цивільного кодексу України. Джерела цивільного права зарубіжних країн. Поняття цивільних правовідносин. Фізична особа (громадянин) як суб'єкт цивільного права. Правоздатність фізичних осіб. Дієздатність фізичних осіб: поняття та види. Особливості правового положення фізичних осіб-підприємців. Порядок, умови та правові наслідки визнання особи безвісно відсутньою та оголошення померлою. Поняття та ознаки юридичної особи. Цивільно-правовий статус філій та представництв юридичної особи. Порядок і способи утворення юридичних осіб. Порядок ліквідації та реорганізація юридичної особи. Види юридичних осіб. Поняття, зміст та особливості цивільної правосуб'єктності держави. Речі та їх класифікація. Цінні папери як об'єкти цивільних правовідносин. Послуги та інші дії як об'єкти цивільних правовідносин. Результати творчої діяльності як об'єкти цивільних правовідносин. Особисті немайнові блага як об'єкти цивільних правовідносин. Поняття і види правочинів. Умови дійсності правочинів. Недійсність правочину та її види. Правові наслідки недійсності правочину. Поняття та види представництва. Поняття та

види строків в цивільному праві. Поняття і види строку позовної давності. Поняття здійснення суб'єктивного цивільного права. Поняття виконання суб'єктивного цивільного обов'язку. Антимонопольні заборони та правила про неприпустимість недобросовісної конкуренції як різновиди межі здійснення цивільного прав. Способи захисту цивільних прав. Забезпечення виконання цивільних обов'язків. Поняття та ознаки особистих немайнових прав, не пов'язаних з майновими. Поняття та види особистих немайнових прав, що забезпечують природне існування фізичної особи. Поняття та види особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Речові права в системі цивільних прав та їх ознаки. Поняття та зміст права власності. Форми і види права власності за законодавством України. Підстави виникнення та припинення прав власності та їх класифікація. Право приватної власності фізичних осіб. Поняття та ознаки права власності юридичних осіб. Суб'єкти права державної власності. Речові права на чуже майно: поняття та види. Поняття та види сервітутів. Витребування майна з чужого незаконного володіння (віндикаційний позов). Захист прав власника від порушень, не поєднаних з позбавленням володіння (негаторний позов). Поняття права інтелектуальної власності. Джерела правового регулювання відносин, пов'язаних з інтелектуальною діяльністю та індивідуалізацією товарів та їх виробників. Суб'єкти та об'єкти права інтелектуальної власності. Зміст права інтелектуальної власності. Авторське право. Поняття та види особистих немайнових прав автора: право авторства, право на недоторканість твору. Право промислової власності та його джерела. Патент як форма правової охорони об'єктів права промислової власності: умови та порядок видання. Види та строк чинності майнових прав інтелектуальної власності

на компонування інтегральної мікросхеми. Відповідальність за порушення зобов'язання Форми та види цивільно-правової відповідальності. Відшкодування збитків, сплата неустойки, втрата завдатку як види цивільно-правової відповідальності. Загальні та спеціальні умови цивільно-правової відповідальності. Поняття та способи припинення зобов'язання. Поняття, сутність та значення цивільно-правового договору. Види цивільно-правових договорів. Поняття та значення істотних умов договору. Поняття та загальна характеристика договору купівлі-продажу. Договір поставки: поняття та загальна характеристика. Поняття та ознаки договору дарування. Договір ренти. Договір довічного утримання. Договір найму (оренди) та його види. Договір лізингу. Договір найму (оренди) житла. Договір доручення. Цивільно-правова відповідальність за завдання шкоди. Відповідальність юридичної або фізичної особи за шкоду, заподіяну їхнім працівником або іншою особою. Відповідальність за шкоду, завдану каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи. Поняття та види спадкування.

Навчальна дисципліна “Цивільний процес”

Сутність правосуддя в цивільних справах і цивільного судочинства. Система судів цивільної юрисдикції. Поняття цивільного процесу (цивільного судочинства). Поняття сторін у цивільному процесі. Процесуальні права та обов'язки сторін. Поняття та види судового представництва. Підсудність цивільних справ: поняття та види. Наслідки порушення правил підсудності. Порядок передачі справ з одного суду до іншого. Поняття процесуальних строків та їх види. Поняття, мета, та предмет судового доказування. Поняття судових доказів. Показання свідків. Письмові докази. Речові докази.

Висновок експерта. Поняття, елементи та види позовів. Зміна позову. Відмова від позову. Зустрічний позов. Визнання позову. Позовна заява та її реквізити. Підстави відмови у відкритті провадження. Судові повідомлення і виклики. Поняття та значення судового розгляду. Процесуальний порядок судового розгляду. Відкладення розгляду справи та перерва в її розгляді. Зупинення провадження по справі. Закінчення справи без винесення судового рішення. Фіксування судового процесу технічними засобами. Електронний цивільний процес. Поняття та види рішень суду. Вимоги, яким повинно відповідати судові рішення. Зміст судового рішення. Усунення недоліків рішення судом, який його ухвалив. Ухвали суду першої інстанції. Умови та порядок заочного розгляду справи. Сутність заочного рішення, його зміст та законна сила. Порядок перегляду заочного рішення. Сутність наказного провадження. Підстави для видачі судового наказу. Судовий наказ як процесуальний акт і процесуальний документ. Скасування судового наказу. Загальна характеристика окремого провадження, його особливості. Справи про зміну правового статусу фізичної особи та встановлення фактів, що мають юридичне значення. Справи про визнання або відновлення неоспорюваних суб'єктивних прав. Справи про застосування встановлених законом заходів щодо захисту прав та законних інтересів. Загальна характеристика апеляційного оскарження та перевірки судових рішень і ухвал. Право апеляційного оскарження та порядок його здійснення. Апеляційна скарга: форма, зміст та порядок подання. Розгляд справи судом апеляційної інстанції. Повноваження суду апеляційної інстанції. Сутність та значення перегляду судових рішень в касаційному порядку. Касаційна скарга: форма, зміст та порядок подання. Право касаційного оскарження та порядок його здійснення.

Повноваження суду касаційної інстанції. Загальна характеристика перегляду судових рішень Верховним Судом України. Суб'єкти та об'єкти оскарження рішень Верховним Судом України. Процедура перегляду рішень Верховним Судом України. Обов'язковість судових рішень Верховного Суду України. Визнання та виконання рішення іноземного суду, що підлягає примусовому виконанню. Поняття міжнародного цивільного процесу та його джерела. Правове становище іноземних осіб у цивільному процесі. Окремі питання міжнародного цивільного процесу. Третейські суди та порядок розгляду ними спорів. Провадження у справах про видачу виконавчих листів на примусове виконання рішень третейських судів. Медіація в судочинстві.

Навчальна дисципліна “Господарське право”

Норми господарського права: поняття, класифікація та структура. Поняття та класифікація господарських правовідносин. Поняття, структура та зміст господарських правовідносин. Джерела господарського права. Загальна характеристика господарського законодавства. Суб'єкти господарювання та учасники господарських відносин: загальна характеристика. Господарська діяльність та господарські відносини: поняття та види. Загальні та спеціальні принципи господарювання. Загальна характеристика засобів державного регулювання господарської діяльності. Загальні положення про захист прав суб'єктів господарювання. Поняття та види суб'єктів господарювання. Державна реєстрація суб'єкта господарювання. Припинення діяльності суб'єкта господарювання. Правові засади здійснення некомерційної господарської діяльності. Поняття, види та організаційні форми підприємств. Особливості господарської діяльності державних підприємств. Особливості господарської

діяльності казенних підприємств. Установчі документи акціонерного товариства. Статутний фонд акціонерного товариства: поняття та порядок формування. Правовий статус органів управління акціонерного товариства. Власність та фонди господарського товариства. Права та обов'язки учасників господарського товариства. Поняття, види та організаційно-правові форми об'єднань підприємств. Правові засади управління об'єднанням підприємств. Поняття та правові засади діяльності холдингових компаній. Правовий режим майна суб'єктів господарювання. Організаційно-установчі повноваження власника. Зміст права господарського відання та права господарського управління. Особливості правового режиму державного майна у сфері господарювання. Правові засади приватизації державних та комунальних підприємств. Поняття та види господарських зобов'язань. Поняття та види господарських договорів. Загальні умови укладення господарських договорів. Загальний порядок укладення господарських договорів. Істотні умови господарського договору. Особливості укладення попередніх та організаційно-господарських договорів. Укладення господарських договорів за рішенням суду. Загальні способи виконання господарських зобов'язань. Забезпечення виконання господарських зобов'язань. Банківська гарантія, як спосіб забезпечення виконання господарських зобов'язань. Загальні умови припинення господарських зобов'язань.

Навчальна дисципліна “Господарський процес”

Поняття господарського процесуального права та його предмет. Історія становлення і розвитку господарських судів в Україні. Основні завдання господарського суду. Функції господарських судів. Законодавство, що регулює діяльність господарських судів України. Стадії судового господарського процесу.

Принципи судового господарського процесу. Система господарських судів України, їх склад і структура. Президія Вищого господарського суду, її склад і повноваження. Пленум Вищого господарського суду, його склад і повноваження. Повноваження Голови Вищого господарського суду. Правовий статус суддів господарських судів. Поняття і значення досудового порядку врегулювання господарських спорів. Основні положення досудового порядку врегулювання господарських спорів. Порядок пред'явлення претензії та оформлення претензійних матеріалів. Порядок і строки розгляду претензії. Поняття та критерії підвідомчості справ господарським судам. Поняття підсудності справ господарським судам та її види. Правила підсудності справ господарським судам. Поняття і склад учасників судового господарського процесу. Сторони в судовому господарському процесі, їхні права та обов'язки. Треті особи в судовому господарському процесі, їх види. Процесуальне становище третьої особи, яка заявляє самостійну вимогу на предмет спору. Процесуальне становище третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору. Правові підстави участі прокурора в судовому господарському процесі. Правове становище прокурора у судовому господарському процесі. Участь судового експерта в господарському процесі, його права та обов'язки. Правове регулювання залучення до участі у судовому господарському процесі іншого відповідача та заміна неналежного відповідача. Процесуальне правонаступництво. Представництво у судовому господарському процесі. Висновок судового експерта як один із видів доказів у судовому господарському процесі. Оцінка доказів у судовому господарському процесі. Належність і допустимість доказів у судовому господарському процесі. Види доказів. Запобіжні заходи, їх види, підстави і порядок їх застосування. Підстави припинення запобіжних заходів. Відшкодування шкоди, завданої вжиттям запобіжних заходів. Поняття та види судових витрат. Державне мито та порядок його справляння. Ставки державного мита у господарському процесі. Витрати, що пов'язані з розглядом справи в господарському суді, їх види та порядок обчислення.

Розподіл судових витрат. Порядок звернення з позовом до господарського суду, форма і зміст позовної заяви. Підстави і порядок повернення позовної заяви без розгляду. Відмова у прийнятті позовної заяви, її підстави і процесуальні наслідки. Порушення провадження у справі та підготовка матеріалів справи до розгляду у першій інстанції. Відзив на позовну заяву. Зустрічний позов. Поняття і підстави забезпечення позову, заходи до забезпечення позову, порядок їх застосування. Порядок ведення засідання господарського суду. Підстави і порядок процесуального оформлення відкладення розгляду справи та перерви в засіданні. Зупинення провадження у справі та його поновлення. Припинення провадження у справі, його підстави та процесуальні наслідки. Залишення позовної заяви без розгляду, його підстави та процесуальні наслідки. Рішення господарського суду, порядок його прийняття та зміст. Форма і зміст рішення господарського суду, складові елементи рішення. Права господарського суду при прийнятті рішення. Ухвали місцевого господарського суду, їх види та зміст. Додаткові рішення і ухвали, роз'яснення рішень та ухвал. Апеляційна інстанція як стадія господарського процесу, суди апеляційної інстанції. Порядок і строк апеляційного оскарження рішень господарського суду. Форма і зміст апеляційної скарги (подання), порядок її оформлення і надсилання. Повноваження апеляційної інстанції. Підстави для скасування або зміни рішення місцевого господарського суду. Постанова апеляційної інстанції, її форма і зміст. Порядок і строк подання касаційної скарги, її форма і зміст. Повноваження касаційної інстанції, підстави для скасування або зміни рішення. Перегляд судових рішень Вищого господарського суду України Верховним Судом України. Перегляд рішення, ухвали, постанови господарського суду за нововиявленими обставинами. Порядок і строки виконання рішень, ухвал, постанов господарського суду. Наказ господарського суду, його зміст, строк і порядок виконання. Відстрочка або розстрочка виконання рішення, зміна способу або порядку виконання рішення, ухвали, постанови господарського суду. Оскарження дій чи бездіяльності органів Державної виконавчої служби щодо виконання судових рішень.

Правове регулювання діяльності третейських судів в Україні. Міжнародний комерційний арбітраж в Україні.